

Fragile: kwetsbare muziek van rijke geesten

Michael Moore's Fragile, Paradox Tilburg, 15 januari 2010

beeld: Marcel Mutsaers

door: Rinus van der Heijden

Als je er een enigszins gezaghebbend woordenboek op naslaat, geeft het als betekenis van het woord 'fragiel' handenvol synoniemen. Enkele ervan zijn broos, delicaat, fijngevoelig, kwetsbaar, licht breekbaar, teder, heel dun, frêle en fijn gebouwd. Rietblazer Michael Moore gaf Fragile als naam aan zijn kwartet mee. Een op het oog gemakkelijk lijkende titel, maar het kwartet maakt alle voornoemde synoniemen letterlijk waar. En dat is een klus die in Nederland nog niet is geklaard.

Michael Moore's Fragile gaf een indrukwekkend concert in de Tilburgse Paradox.

Het concert van Fragile – en dan met name het eerste deel – leverde in Paradox voortdurend open vallende monden op. Het was me ook nogal wat wat altsaxofonist/klarinetist Michael Moore, pianist Harmen Fraanje, contrabassist Clemens van der Feen en slagwerker Michael Vatcher emotioneel aanrichtten. Met de precisie van een vele malen gelauwerde patissier werden delicate notenvelden uitgespreid die zonder hapering naar binnen werden geschoven. Melodie en harmonie waren een verheven twee-eenheid die alle eer werd aangedaan en waarboven, tussen en onder zich improvisaties uitspreidden, die alleen aan de rijkste geesten kunnen ontsnappen.

Het zijn gedragen woorden, die slechts trachten te omschrijven hoe volstrekt eigen, imponerend en fijnzinnig de muziek van Fragile wordt neergezet. Opvallend en vooral lofwaardig was hoe hier vier individuen stonden, die hun eigen identiteit ondergeschikt maakten aan de kracht van de groep. Om zodoende de ensembleklank naar het allerhoogste niveau te tillen. Precies zoals dat in klassieke muziek gebeurt. Ieder lid van het kwartet leverde een evenredig aandeel, waardoor het niet zo was dat Michael Moore met zijn altsaxofoon en klarinetten de muzikale stroom aangaf. En Harmen Fraanje, die zo'n sterke persoonlijkheid is op de piano, binnen Fragile haantje de voorste kon spelen. Michael Vatcher, die in het verleden zo vaak een volstreekte Einzelgänger was, riep zichzelf hier tot de orde met uiterst fijnzinnig en gestructureerd spel. Zodat Clemens van der Feen zijn contrabas kon laten rollen en knorren zoals hij zelf wilde, dit alles ten faveure van het unieke groepsgeluid van Fragile.

Fragile speelt akoestisch. Een verfijnde keuze, omdat het bij deze kamermuziek slechts aankomt op de klank van de instrumenten en zij die deze tonen voortbrengen. Klanken die weliswaar uiterst fijnzinnig waren, maar niet uit het kabinet van correcte netheid werden getrokken. Wat Michael Vatcher bijvoorbeeld uit zijn simpele slagwerk en een paar percussiespeeltjes haalde, grensde aan het ongelooflijke. Op zeker moment gleed tussen het gefruitsel met die speeldingetjes zacht de contrabas van Clemens van der Feen binnen, waarna Harmen Fraanje op kousenvoeten aanpikte. Tijd voor Michael Moore om er met liefdevolle hand een wonderschone melodie overheen te draperen.

Elk detail was doordacht. Drumstokken als rietjes zo dun zorgden voor twinkelende, zilveren tikjes, waar volle en zware noten van de contrabas prachtig mee contrasteerden. Een Bob Dylan stuk zette Michael Moore op klarinet in als was het een slaapliedje. Harmen Fraanje bouwde een lange intro op met naar het leek twee melodieën die ten opzichte van elkaar uit het lood leken te staan. Een opmaat voor de basklarinet die er een blues van breide.

Het repertoire waaruit werd geput was deels van eigen hand en voor een ander part bestond het uit werk van bijvoorbeeld Gershwin. Zijn 'My Man Is Gone Now' uit 'Porgy and Bess' kreeg een onherkenbare, maar prachtige Fragile-uitvoering. Aan al het moois dat voortdurend werd opgediend, voegde Michael Vatcher uiteindelijk zijn glasharmonium toe. Een chique naam voor een plank waarin een aantal glazen is vastgezet, gevuld met water. De slagwerker maakte zijn vingers nat en bewoog ermee over de rand van de glazen. Door de verschillende vloeistofniveaus kreeg je verschillende toonhoogten. De fluitende tonen die zo ontstonden, vormden een wankel melodie, die liefdevol werd omarmd door de andere bandleden.

Waarmee opnieuw de intimiteit van dit concert werd benadrukt. Jazeker, broos, delicaat, fijngevoelig, kwetsbaar, licht breekbaar, teder, heel dun, frêle en fijn gebouwd, het gold zelfs voor deze ontroerende, muzikale kwajongensstreek.

Michael Moore's Fragile is deze maand nog te zien op de 21e in Dommelhoff in Neerpelt (Belgie), 22e Bimhuis Amsterdam, 23e De USVA Groningen, 24e Thembi Maastricht, 29e Sereh Artisan, Zaandam, 30e Mahogany Hall Edam.

Fragile: vulnerable music from rich souls

If you consult an authoritative dictionary it will give you many synonyms for the word Fragile; among them will be delicate, sensitive, vulnerable and tender. Michael Moore gave his quartet the name Fragile. A seemingly easy title, but the quartet brings to life all the aforementioned synonyms. And that is a task that has never before been realized in Holland.

M M's Fragile gave an impressive concert in the Paradox in Tilburg.

During the concert, especially the first set, people's mouths fell open and, with the precision of a prize-winning patissier, delicate note fields were spread out to be consumed without hesitation. Melody and harmony were a sublime, honoured unity on top of which, under and between improvisations were spread out which only the richest souls could escape

Ook bij licht abstracte solo's houdt Michael Moore het teer

Van onze medewerker Frank van Herk op 27 januari '10, 13:47, Volkskrant *****

AMSTERDAM De veelgevraagde rietblazer Michael Moore, een Amsterdamse Amerikaan, bestrijkt met zijn eigen groepen, en vooral met het Fragile Quartet, emotionele terreinen die in de jazz niet vaak aan bod komen. De tere, ingehouden, inderdaad breekbare sfeer van de gelijknamige cd werd vrijdag in het Bimhuis ook live opgeroepen, en het publiek werd erdoor betoverd.

Moore zette vooral de zachte, honingzoete klanken van zijn klarinet en basklarinet in, hoewel hij ook op altsax een fluwelen toon heeft. Hij streelde zijn als altijd elegante melodieën ermee, en ontvouwde weloverwogen variaties.

Veel van de nummers waren nieuw, en werden droogkomisch aangekondigd: 'het volgende stuk heet Untitled Ballad.' 'Titelloos stuk, maar wel een walsje.' Maar ook in die onbekende composities waren het samenspel en de empathie binnen het kwartet adembenemend.

Pianist Harmen Fraanje is een uitzondering onder zijn vakbroeders: hij heeft niet de neiging de stukken dicht te smeren, maar kiest zijn noten en vooral zijn stiltes zorgvuldig. In zijn soms licht dissonante, melodische improvisaties offerde ook hij zijn ego op aan de muziek, evenals de sterk en sierlijk spelende bassist Clemens van der Feen.

Naast Moore zelf trok zijn landgenoot Michael Vatcher de meeste aandacht, met zijn afwisselende en orkestrerende slagwerk, zelden hard maar altijd stuwend, swingend of funky als het nodig was, en anders smaakvol inkleurend. Hij verwerkte er ook verrassende klanken doorheen; in het titelstuk van de cd bespeelde hij heel toepasselijk de glasharmonica: glazen, tot verschillende hoogten gevuld met water, die elk op hun eigen toonhoogte zongen als hij met zijn vinger over de rand wreef.

Maar telkens, ook als er licht abstract werd gesoleerd, of het tempo diffuus werd gemaakt, was het toch de groep als geheel die de muziek boven de grond liet zweven: een volmaakt uitgebalanceerde combinatie van gelijkwaardige elementen, gechoreografeerd door de verbeelding van de bescheiden leider.

Michael Moore Fragile Quartet. Gezien: 22 januari, Bimhuis, Amsterdam. Op 29 januari in Sereh Artisan, Zaandam, en 30 januari in Mahogany Hall, Edam.